

EURÓPSKY PARLAMENT

2009 – 2014

Výbor pre regionálny rozvoj

2009/2230(INI)

4.3.2010

NÁVRH SPRÁVY

o Stratégii Európskej únie pre región Baltického mora a o úlohe makroregiónov v budúcej politike súdržnosti (2009/2230(INI))

Výbor pre regionálny rozvoj

Spravodajca: Wojciech Michał Olejniczak

PR_INI

OBSAH

	strana
NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	3
DÔVODOVÁ SPRÁVA	7

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o Stratégii Európskej únie pre región Baltického mora a o úlohe makroregiónov v budúcej politike súdržnosti (2009/2230(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov týkajúce sa Stratégie Európskej únie pre región Baltického mora (KOM(2009)0248) a orientačný plán činnosti súvisiaci so stratégiou,
  - so zreteľom na závery Rady o Stratégii Európskej únie pre región Baltického mora prijaté 26. októbra 2009,
  - so zreteľom na svoje uznesenie zo 16. novembra 2006 o Stratégii pre región Baltického mora v rámci severnej dimenzie (2006/2171(INI))¹,
  - so zreteľom na posudok Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na oznámenie Komisie o Stratégii EÚ pre región Baltického mora (ECO/261) a „Makroregionálna spolupráca. Rozširovanie stratégií v prospech Baltického mora na iné makroregióny Európy“ (ECO/251),
  - so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov Úloha miestnych a regionálnych samospráv v novej stratégii pre oblasť Baltického mora z 21. – 22. apríla 2009,
  - so zreteľom na stanovisko z vlastnej iniciatívy Výboru regiónov Biela kniha Výboru regiónov o viacúrovňovom riadení CdR 89/2009 fin,
  - so zreteľom na článok 48 rokovacieho poriadku,
  - so zreteľom na správu Výboru pre regionálny rozvoj a stanovisko Výboru pre zahraničné veci, Výboru pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín, ako aj Výboru pre dopravu a cestovný ruch (A7-0000/2010),
- A. keďže od rozšírenia Európskej únie v roku 2004 sa Baltické more stalo jej vnútorným morom, ktoré spája ale predstavuje aj istú výzvu, a pobaltské štáty vykazujú značnú závislosť a musia sa zmieriť s podobnými výzvami,
- B. keďže Stratégia pre región Baltického mora je pilotná pre budúce stratégie makroregiónov, ako napr. povodie Dunaja, Stredozemné more, Alpy alebo Atlantický oblúk, a úspech jej realizácie bude mať bezprostredný vplyv na spôsob realizácie budúcich stratégií,
- C. keďže myšlienka tvorby funkčných regiónov, sústredených okolo spoločných cieľov a rozvojových problémov môže prispieť k obohateniu efektivity regionálnej politiky Európskej únie,

---

¹ Prijaté texty, P6_TA(2006)0494

- D. keďže na účel zvýšenia úspešnosti regionálnej politiky, obzvlášť v perspektíve jej reformy po roku 2013, je potrebné rozhodne podporiť a rozvíjať myšlienku integrovaného prístupu a tvorby stratégií pre makroregióny, ktoré budú stratégiami pre celú Európsku úniu, avšak ich zavedenie nesmie viesť k renacionalizácii politiky súdržnosti,
1. s potešením prijíma schválenie Stratégie pre región Baltického mora Európskou komisiou a jej podporu Európskou radou, o ktoré Parlament žiadal od roku 2006;
  2. s obzvlášť veľkým potešením prijíma, že Stratégia je výsledkom široko koncipovaných konzultácií so zainteresovanými stranami v členských štátoch, a to nielen s vnútroštátnymi, regionálnymi a miestnymi samosprávami, ale aj s akademickou obcou a podnikateľskými a mimovládnyimi organizáciami; je presvedčený o tom, že proces konzultácií a prizývania partnerov od samého počiatku práce na stratégii je dôležitým činiteľom rozhodujúcim o jej úspechu;
  3. domnieva sa, že nový rozsah spolupráce na zásade integrovaného prístupu vytýčený stratégiou otvára možnosti pre racionálnejšie a efektívnejšie využitie finančných prostriedkov určených na ochranu životného prostredia a rozvoj regiónu Baltického mora, ktoré pochádzajú rovnako zo zdrojov EÚ a miestnych rezerv, ako aj zo zdrojov rôznych finančných inštitúcií;
  4. zdôrazňuje potrebu vyhodnotiť vplyv severného plynovodu a ostatných projektov takéhoto charakteru na životné prostredie a zabezpečiť, aby výstavba plynovodov nezhoršila podmienky námornej dopravy;
  5. upozorňuje na strategický význam regiónu Baltického mora na rozvoj projektov využívania energie z obnoviteľných zdrojov, napr. z veterných elektrární a z biopalív dostupných v tomto regióne;
  6. upozorňuje na potrebu vytvoriť produktívnu a ekologickú komunikačno-prepravnú sieť (námornú, suchozemskú aj riečnu);
  7. upozorňuje na značné disproporcie na úrovni hospodárstva a inovatívnosti existujúce v oblasti Baltického mora, súčasne upozorňuje na nevyhnutnosť rozširovania potenciálu vysoko rozvinutých oblastí, vyrovnávania nerovnomerností, ktorých účelom je vytvoriť stabilný spoločný priestor blahobytu s vysokou úrovňou konkurencieschopnosti, taký dôležitý v kontexte starnutia spoločnosti;
  8. v rámci Stratégie pre Baltické more požaduje obnovenie a prehĺbenie vzťahov medzi Európskou úniou a susednými štátmi nepatriacimi do Európskej únie, ktorých teritóriá sú súčasťou funkčného územia daného makroregiónu alebo na ne bezprostredne vplývajú;
  9. požaduje, aby členské štáty a regióny využívali štrukturálne fondy dostupné pre roky 2007 – 2013 na podľa možnosti čo najširšiu podporu stratégie, hoci chápe ťažkosti spojené s prispôbovaním operačných programov počas trvania procesu plánovania;
  10. je presvedčený, že podmienkou úspechu stratégie a realizácie ambiciózných cieľov ďalších makroregionálnych stratégií sú aktivity vykonané v kontexte politik všetkých

sektorov územného charakteru vrátane spoločnej poľnohospodárskej politiky, politiky rybolovu či priemyslu a spojenie dostupných prostriedkov nasmerovaných na spoločne vymedzené ciele na danom území; v tomto kontexte je namieste urobiť prehľad politík z hľadiska týchto nových výziev a ustanoviť zodpovedajúce organizačné štruktúry na úrovni európskych inštitúcií;

11. verí, že územný charakter stratégie sa pričíní o rozvoj a konkretizáciu reflexie na tému územná celistvosť, ktorú Lisabonská zmluva stavia na úroveň jednoty hospodárskej a spoločenskej;
12. s potešením prijíma silnejúcu spoluprácu medzi štátmi a regiónmi v rámci makroregiónov a prípravu ďalších spoločných stratégií;
13. upozorňuje na fakt, že Stratégiu pre región Baltického mora treba chápať ako proces, v ktorom zásady činnosti a spolupráce podliehajú evolúcii a že nadradeným cieľom je nájsť optimálne mechanizmy, ktoré by bolo možné uplatniť pri nasledovných makroregionálnych stratégiách;
14. je presvedčený, že územná spolupráca rozvíjaná v rámci stratégie pre makroregióny môže do značnej miery prispieť k posilneniu procesu integrácie prostredníctvom angažovania občianskej spoločnosti v rozhodovacom procese a zavádzania konkrétnych aktivít; v tomto kontexte poukazuje na opodstatnenosť zavedenia makroregionálnej stratégie na spoločenskej a kultúrno-vzdelávacej úrovni a na úrovni cestovného ruchu;
15. zdôrazňuje význam ďalšieho presadzovania rozvoja v oblasti vedy, výskumu a vzdelávania a nabáda štáty Európskej únie na užšiu spoluprácu v tejto oblasti;
16. berúc do úvahy zásadu vzájomnej pomoci a uvedomujúc si značný potenciál spolupráce na miestnej a regionálnej úrovni zdôrazňuje význam vytvorenia efektívnej štruktúry spolupráce na viacerých úrovniach;
17. je presvedčený, že myšlienka makroregiónov v sebe zahŕňa značný potenciál optimalizácie odpovedí na výzvy a problémy vyskytujúce sa na danom území, ako aj využívania dostupných prostriedkov;
18. s veľkým záujmom očakáva prvé analýzy výsledkov a skúseností spojených so zavádzaním Stratégie pre región Baltického mora, ktoré prispedia k vypracovaniu možných zdrojov príspevkov a metodológie financovania makroregionálnych stratégií a stanú sa tak inšpiráciou a príkladom pre ďalšie makroregióny;
19. upozorňuje, že pre úspech budúcich makroregionálnych stratégií je potrebné, aby Európska komisia riešila otázku príslušných ľudských a finančných zdrojov;
20. v kontexte nevyhnutnosti strednodobej analýzy realizácie Stratégie pre región Baltického mora vyzýva Európsku komisiu, aby dôkladne opísala nástroje a kritériá hodnotenia projektov vychádzajúcich z ukazovateľov, ktoré umožňujú porovnanie;
21. vyzýva Európsku komisiu, členské štáty a vlastných členov, aby hľadali odpovede na

otázky, aký charakter majú mať makroregionálne stratégie, akým spôsobom ich treba plánovať (ako oddelené programy alebo v rámci jednotnej politiky), kto a akým spôsobom ich má zavádzať a z akých zdrojov majú pochádzať prostriedky na ich financovanie;

22. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade a Komisii.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

V období globalizácie, urýchlených klimatických a demografických zmien a silnejúcej hospodárskej konkurencie čoraz častejšie vychádza najavo, že problémy a výzvy, ktoré sa objavujú, nepoznajú administratívne ani politické hranice.

Stojíme teda pred nevyhnutnosťou vypracovať špecifické odpovede na tieto výzvy a sme nútení prispôbiť im existujúce politické a finančné nástroje.

Práve v tomto kontexte vznikla koncepcia makroregiónov, funkčných území sústredených okolo spoločných cieľov alebo rozvojových problémov, ktoré majú určité spoločné vlastnosti a geografické podmienky.

Stratégia pre región Baltického mora predstavuje prvý a zatiaľ jediný pokus o vytvorenie komplexnej spoločnej rozvojovej stratégie pre takýto makroregión.

Ako sa uvádza v oznámení Európskej komisie² „región Baltického mora je z hľadiska ekonomiky, životného prostredia a kultúry veľmi rôznorodou oblasťou, jeho krajiny však majú mnoho spoločných zdrojov a existuje medzi nimi značná miera závislosti“. Táto vzájomná závislosť a potreba vyrovnať sa s podobnými výzvami sú východiskom spoločných aktivít v rámci Stratégie pre región Baltického mora.

Stratégia je výsledkom široko koncipovaných konzultácií so zainteresovanými stranami v členských štátoch, a to nielen s vedením verejných inštitúcií, ale aj s akademickou obcou a podnikateľskými a mimovládnyimi organizáciami. Proces konzultácií a prizývania partnerov od samého začiatku práce na stratégii treba sám osebe považovať za úspech. Výsledkom tejto spolupráce je návrh nového spôsobu spolupráce v rámci Európskej únie. Regióny ôsmich členských štátov EÚ, ale aj štátov mimo hraníc Únie, obývané takmer 100 miliónmi obyvateľov, môžu plánovať, určovať priority a zavádzať aktivity, ktoré slúžia ich spoločným cieľom. Nadradeným cieľom má byť zaistenie skutočnej ochrany životného prostredia a harmonického hospodárskeho a spoločenského rozvoja.

Stratégia sa opiera o štyri piliere, ktorých cieľom je efektívnejšie využívanie programov spoločenstva, ako aj miestnych politík, a to sú:

- ochrana životného prostredia;
- rozvoj blahobytu v regióne;
- zvýšenie dostupnosti a atraktivity regiónu;
- zaistenie bezpečnosti a ochrany v regióne.

Dodatočne bola stratégia rozdelená podľa priorít do pätnástich oblastí a vymedzilo sa viac ako 70 vlajkových projektov.

Východiskom stratégie boli projekty a iniciatívy, ktoré sa v regióne už rozvíjajú, buď v rámci európskych iniciatív, alebo v kontexte bezprostrednej spolupráce medzi členskými štátmi v regióne Baltického mora, ktoré však boli zahrnuté do nového rámca spolupráce a vychádzajú zo zásad integrovaného prístupu k realizovanej politike.

Podmienkou úspechu takto načrtnutej stratégie je nepochybne koordinácia činností

---

² Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov týkajúce sa stratégie Európskej únie pre región Baltického mora (KOM(2009)0248 v konečnom znení, 10.6.2009)

uskutočňovaných v kontexte všetkých politík územného významu, keďže jedine spojením aktivít a dostupných prostriedkov nasmerovaných na spoločne opísané ciele na danom území bude možné dosiahnuť optimálne výsledky. Boj s takými výzvami, ako napr. klimatické zmeny, bude účinný vtedy, ak zohľadníme aj ostatné politiky, ktoré ich bezprostredne ovplyvňujú (napr. rybolov alebo spoločná poľnohospodárska politika).

Predpokladom stratégie je aj posilnenie spolupráce so susednými štátmi, ktoré nepatria do EÚ a ich teritóriá sú súčasťou funkčného územia patriaceho k danému makroregiónu alebo naň bezprostredne vplývajú. Napríklad pri sledovaní čistoty vôd Baltického mora nemôžeme neviať do úvahy fakt, že rieky niektorých štátov sa do neho vlievajú, aj keď tento štát nemá k nemu bezprostredný prístup.

Hlavnou výzvou pri realizácii Stratégie pre región Baltického mora je vytvorenie dobrej štruktúry spolupráce, efektívnej koordinácie a riadiaceho systému.

Európska komisia však musí vytvoriť strategické centrum komplexného dohľadu nad jej realizáciou. Zatiaľ však panuje obava, že Európska komisia momentálne nedisponuje dostatočnými finančnými a ľudskými zdrojmi, aby mohla efektívne vykonávať dohľad nad realizáciou stratégie.

Zodpovednosťou za samotnú realizáciu stratégie však musia zostať poverené členské štáty, nezdá sa ale, že by tvorba nových organizačno-administratívnych štruktúr bola opodstatnená a mohla prispieť k efektívnejšiemu zavádzaniu stratégie.

Takýto prístup si samozrejme vyžaduje dodatočné organizačné úsilie a široko koncipovanú spoluprácu medzi inštitúciami, organizáciami a partnermi v rámci jednotlivých politík na európskej, národnej, regionálnej a lokálnej úrovni v súlade so zásadou riadenia na viacerých úrovniach, ktorú obzvlášť odporúča Výbor regiónov³.

Podľa tejto zásady práve regionálnym samosprávam, mimovládny organizáciám a združeniam, ktoré najlepšie poznajú svoju situáciu a možnosti, bude určená realizácia projektov v rámci stratégie, od ich činnosti bude závisieť úspech stratégie.

Mimochodom, aby sa myšlienka integrovaného prístupu nestala len prázdnyim heslom a stratégia sa nestala len súborom rôznych projektov, aby prezentovala pridanú hodnotu, je nevyhnutné predložiť konkrétne hodnotiace požiadavky vychádzajúce zo systému ukazovateľov, ktoré umožňujú porovnanie. Dôležité je, aby správa o zavádzaní stratégie ohlásená na rok 2011 predstavovala skutočný obraz dosiahnutých úspechov a problémov, čo umožní prípadné opravy a vylepšenia a dá tak stratégii nový impulz do budúcnosti.

Je potrebné zamyslieť sa nad možnosťami budúceho využitia skúseností z realizácie stratégie, najmä nad tým, či je to žiaduci smer vývoja politiky súdržnosti a či sa práve takýmto spôsobom má rozvíjať spolupráca v rámci Európskej únie v takých makroregiónoch, ako napr. povodie Dunaja, oblasť Stredozemného mora či územie Álp. Je tvorba makroregiónov, funkčných území tvorených skupinou regiónov sústredených okolo spoločných cieľov alebo rozvojových problémov, ktoré majú podobné vlastnosti a geografické podmienky, efektívnym spôsobom vyrovnania sa s výzvami budúcej politiky súdržnosti?

---

³ Stanovisko z vlastnej iniciatívy Výboru regiónov *Biela kniha Výboru regiónov o viacúrovňovom riadení*, CDR 89/2009 fin.